

รายงาน ผลการดำเนินงาน

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2568

โดย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการ "รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน" จัดทำขึ้นเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรงมีพระราชประสงค์ให้พสกนิกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ต้นไม้น้ำ และดิน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีพอยู่ร่วมกับผืนป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน กระทรวงสาธารณสุขได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงน้ำบริโภคที่สะอาดปลอดภัย และสุขาภิบาลอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 6) รวมถึงการจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพที่เกิดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งพบว่ายังมีการใช้ที่ไม่ถูกต้องและเกิดการปนเปื้อนสะสมในร่างกายของเกษตรกรและประชาชนอย่างต่อเนื่อง และได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป้าหมาย 7 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา อุตรดิตถ์ และเลย เพื่อดำเนินการในพื้นที่โครงการรวม 11 กลุ่มน้ำ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 533,500.- บาท การดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหาร มีกิจกรรมและผลการดำเนินงาน ได้แก่ อบรมให้ความรู้ด้านการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำและการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ จำนวน 588 คน สุ่มเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชนด้วยชุดทดสอบอย่างง่าย (อ 11) จำนวน 1,764 ตัวอย่าง ผลตรวจพบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ จำนวน 863 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 48.92 ตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 30 ตัวอย่าง พบผ่านมาตรฐาน จำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 40.00 ด้านการตรวจเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหาร สุ่มเก็บตัวอย่างภาชนะใส่อาหาร จำนวน 90 ตัวอย่าง พบปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 58 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64.44

2) ด้านการป้องกันสารเคมีทางการเกษตรเข้าสู่ร่างกายกลุ่มเสี่ยง มีกิจกรรมและผลการดำเนินงาน ได้แก่ อบรมให้ความรู้เกษตรกรและกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรได้อย่างถูกต้อง จำนวน 221 คน เฝ้าระวังตรวจคัดกรองสารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในร่างกายด้วยการเจาะเลือดเกษตรกรประชากรผู้มีภาวะเสี่ยง กลุ่มนักเรียน และเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1,977 คน ผลการตรวจพบมีภาวะระดับไม่ปลอดภัย ร้อยละ 13.51 ระดับเสี่ยง ร้อยละ 27.06 ระดับปลอดภัย ร้อยละ 42.34 และระดับปกติ ร้อยละ 17.10

ความท้าทายการดำเนินงาน ได้แก่

- 1) ระบบจัดการภาชนะอุปกรณ์น้ำบริโภคของชุมชนไม่ถูกสุขลักษณะ บางพื้นที่ขาดวัสดุปรับปรุงคุณภาพน้ำ
- 2) ผู้ดูแลไม่ตรวจสอบระบบตามระยะเวลาที่กำหนด
- 3) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำลดน้อยลง ขณะที่ค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำปรับค่าบริการสูงขึ้น อีกทั้งค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ต้องจัดซื้อ ราคาสูงมีการปรับราคาสูงขึ้น
- 4) กลุ่มเกษตรกรยังขาดความตระหนัก และให้ความสนใจในการตรวจเฝ้าระวังฯ น้อย
- 5) ขาดการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลด้านการจัดการน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน และการป้องกันสารเคมีทางการเกษตรเข้าสู่ร่างกายอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกิจกรรมของการประกอบอาชีพของประชาชนไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

- 6) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีจำนวนน้อยไม่สัมพันธ์กับปริมาณงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่
 - 7) อุปสรรคในการประสานงานการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ที่ถ่ายโอนไป อบจ.ในบางพื้นที่ประสานงานยาก
- ข้อเสนอแนะ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณแต่พื้นที่ลุ่มน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมปริมาณงาน และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในปีถัดไป

คำนำ

การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนกลุ่มเปราะบางที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดารให้เข้าถึงระบบบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีพออยู่พอกิน และมีการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน นับเป็นงานท้าทายที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและมีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน เป็นหนึ่งในโครงการพระราชดำริหลายโครงการ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพป่าต้นน้ำลำธาร พื้นที่ต้นน้ำของกลุ่มน้ำต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในด้านส่งเสริมสุขภาพประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนางานด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ และบริการด้าน สุขภาพที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหาร การเฝ้าระวัง สุขภาพของประชาชนจากความเสี่ยงของการปนเปื้อนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย ที่สำคัญการติด อาวุธหรือการให้อำนาจความรู้แก่ประชาชน อสม. แกนนำชุมชน เด็กและเยาวชน ในรูปแบบการอบรม ทั้ง ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ทำให้เห็นสถานการณ์ สภาพปัญหา เกิดความตระหนัก และความร่วมมือในการคิดหามาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีน้ำบริโภคและ อาหารที่สะอาด ปลอดภัย ปริมาณเพียงพอ มีสุขอนามัยที่ดี ลดความเสี่ยงจากโรคติดต่อที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็น สื่อ รวมถึงปลอดภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ถูกวิธีหรือการไม่รู้จักรักษาตนเองจากการใช้งาน และยังเป็น การป้องกันความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภคที่อยู่ท้ายน้ำจากการได้รับสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับ ผลผลิตทางการเกษตรและแหล่งน้ำดิบที่เป็นแหล่งต้นน้ำที่กระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งจะเป็นการ ยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 7 จังหวัด และกรมอนามัย จึงได้ดำเนินงานโครงการ รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินมาอย่างต่อเนื่อง โดยจะพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิด ประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ธันวาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
คำนำ	3
สารบัญ	4
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	7
วัตถุประสงค์	8
ผลการดำเนินงาน	8
ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน	49
โอกาสในการพัฒนาต่อไป	49
คณะผู้จัดทำ	51

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา อปท. กลุ่มน้ำแม่หาด	20
ตารางที่ 2 ผลตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา อปท. กลุ่มน้ำปิงน้อย	21
ตารางที่ 3 ผลการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่มของบ้านน้ำจวง	37
ตารางที่ 4 ผลการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคของบ้านน้ำจวง	38
ตารางที่ 5 ผลการตรวจสารเคมีตกค้างในเลือดในเกษตรกรของบ้านน้ำจวง	39

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนกลุ่มน้ำของ	10
แผนภูมิที่ 2 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกร ชุมชนกลุ่มน้ำของ	11
แผนภูมิที่ 3 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนกลุ่มน้ำปาย	12
แผนภูมิที่ 4 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกร ชุมชนกลุ่มน้ำปาย	13
แผนภูมิที่ 5 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนกลุ่มน้ำแม่สะงา	14
แผนภูมิที่ 6 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกร ชุมชนกลุ่มน้ำแม่สะงา	15
แผนภูมิที่ 7 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนกลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากกลาง	16
แผนภูมิที่ 8 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกร ชุมชนกลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากกลาง	17
แผนภูมิที่ 9 ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการ สัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (นบก.1-56) ครั้งที่ 1	22
แผนภูมิที่ 10 ผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ครั้งที่ 1	22
แผนภูมิที่ 11 ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการ สัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (นบก. 1-56) ครั้งที่ 2	23
แผนภูมิที่ 12 ผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ครั้งที่ 2	23
แผนภูมิที่ 13 ผลเปรียบเทียบผลการคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ทั้ง 2 ครั้ง	24

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

	หน้า
แผนภูมิที่ 14 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคของบ้านน้ำจวง	38
แผนภูมิที่ 15 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคของบ้านน้ำจวง	38
แผนภูมิที่ 16 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนบ้านน้ำจวง	39
แผนภูมิที่ 17 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคของชุมชนลุ่มน้ำหมัน	44
แผนภูมิที่ 18 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังน้ำบริโภคของชุมชนลุ่มน้ำหมันทางห้องปฏิบัติการ	46
แผนภูมิที่ 19 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนลุ่มน้ำหมัน	47

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” เป็นแหล่งต้นน้ำและแหล่งเกษตรกรรมผลิตอาหารสำหรับคนไทยทั้งประเทศ รวมถึงการส่งออกไปต่างประเทศ มีพื้นที่ครอบคลุม 7 จังหวัด 16 อำเภอ 11 กลุ่มน้ำ ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน 4 กลุ่มน้ำ เชียงใหม่ 2 กลุ่มน้ำ เชียงราย น่าน พิชณุโลก อุตรดิตถ์ และเลย จังหวัดละ 1 กลุ่มน้ำ มีหมู่บ้านเป้าหมายดำเนินการ 129 กลุ่มบ้าน 24,611 ครัวเรือน ประชากร 76,630 คน เพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมให้อาหารไทยเป็น Soft Power ที่สำคัญในการสร้างจุดขายให้กับประเทศและสร้างโอกาสในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลผลิตทางการเกษตรจึงมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก เพื่อให้ผลผลิตได้ปริมาณ และคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ส่งผลให้สารเคมีที่เกษตรกรใช้ ทั้งใช้อย่างถูกต้อง ใช้มากเกินไปจนเกินจำเป็น และมีการใช้อย่างไม่มีการป้องกันตัวเอง เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมีเข้าสู่ร่างกายของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งด้านคุณภาพน้ำบริโภคของประชาชนไม่ผ่านมาตรฐาน ด้วยใช้แหล่งน้ำธรรมชาติมาผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำหรือปรับปรุงเพียงเล็กน้อย และระบบปรับปรุงอาจไม่มีการดูแลบำรุงรักษาที่เพียงพอ ไม่ถูกสุขลักษณะ ส่งผลให้น้ำบริโภคมีคุณภาพไม่เหมาะสมสำหรับการดื่ม พบการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ ได้แก่ โคลิฟอร์มแบคทีเรีย และ *E.coli* โดยภาพรวมสถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคในปัจจุบันของประชาชนในพื้นที่โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ในปี 2568 กระทรวงสาธารณสุขได้สำรวจข้อมูลคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ พบผ่านมาตรฐานร้อยละ 40.00 ซึ่งคุณภาพน้ำบริโภคไม่แตกต่างจากการสำรวจเมื่อปี 2563 - 2567 ที่ผ่านมาตรฐาน ร้อยละ 49.78, 30.81, 18.72, 18.18 และ 50.26 ตามลำดับ ในส่วนของการตรวจปริมาณเอนไซม์โคลินเอสเตอเรสในเลือดของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสัมพันธ์กับการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในร่างกาย พบว่ายังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ ผลตรวจพบมีภาวะระดับไม่ปลอดภัย ร้อยละ 13.51 ระดับเสี่ยง ร้อยละ 27.06 ระดับปลอดภัย ร้อยละ 42.34 และระดับปกติ ร้อยละ 17.10 ซึ่งยังคงเป็นปัญหาต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการ

กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะหน่วยงานร่วมสนองพระราชเสาวนีย์ โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการน้ำสะอาดและสุขาภิบาลอาหารเพื่อการบริโภค สุขอนามัยของประชาชนในการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยรับผิดชอบในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต และการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้จัดทำแผนงานโครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน และโครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร ภายใต้โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพน้ำบริโภค และสุขาภิบาลอาหารในพื้นที่ พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค และเฝ้าระวังระดับสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกรและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรและพฤติกรรมบริโภคที่ปลอดภัย และมีกรมอนามัย โดยสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ เป็นหน่วยงานติดตาม ประสาน รวบรวมผลการดำเนินงาน วิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” โดยประยุกต์ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

วัตถุประสงค์

โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและสภาพป่าต้นน้ำลำธาร และขยายผลแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำของกลุ่มน้ำต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อให้ประชาชนอาศัยในพื้นที่โครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการเข้าถึงน้ำบริโภคและอาหารสะอาด ปริมาณเพียงพอ มีความปลอดภัยจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการมีองค์ความรู้ในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา พึ่งพาตนเอง และเลือกแนวทางในดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ผลการดำเนินงาน

กระทรวงสาธารณสุขดำเนินงานตามแผนงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพหลายหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการคุณภาพน้ำ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค และสุขาภิบาลอาหารอย่างง่าย การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยและการป้องกันตนเอง รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้แก่ภาคีเครือข่าย ภาคประชาชน อสม. แกนนำชุมชน ในด้านปฏิบัติการมีหลายประเด็นงาน ได้แก่ การจัดการคุณภาพน้ำดื่มในชุมชนด้วยการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มด้วยชุดทดสอบอย่างง่าย (อ 11) การส่งตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ การแก้ปัญหาด้านน้ำสะอาดของประชาชนด้วยการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภคจัดทำเป็นชุดสาธิตระบบประปากรองน้ำประจำหมู่บ้าน การตรวจเฝ้าระวังด้านสุขาภิบาลอาหารด้วยชุดทดสอบอย่างง่าย (อ13) และการตรวจเฝ้าระวังสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกร พร้อมมาตรการลดปริมาณสารเคมีตกค้างเข้าสู่ร่างกาย รายละเอียดผลการดำเนินงานแยกรายกลุ่มน้ำและรายจังหวัด ดังนี้

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการหลัก โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงและมีความสุขกับสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ภายใต้การสนับสนุนของรัฐและองค์กรในท้องถิ่น

3. เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าต้นน้ำลำธาร ให้สามารถเกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

พื้นที่ดำเนินงาน 4 กลุ่มน้ำ ดังนี้

ประชาชน ชุมชน สถานบริการสาธารณสุข และสถานศึกษา ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 4 อำเภอ ได้แก่

1. พื้นที่ลุ่มน้ำของ อำเภอปางมะผ้า
2. พื้นที่ลุ่มน้ำปาย อำเภอเมือง
3. พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะงา อำเภอเมือง
3. พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะมาด-ห้วยหมากกลาง อำเภอเมือง และ อำเภอขุนยวม

งบประมาณ $48,500 \times 4 = 194,000$.- บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นสี่พันบาท)

ระยะเวลาดำเนินการ มกราคม - กันยายน 2568

กิจกรรม และผลการดำเนินงาน

ลุ่มน้ำของ

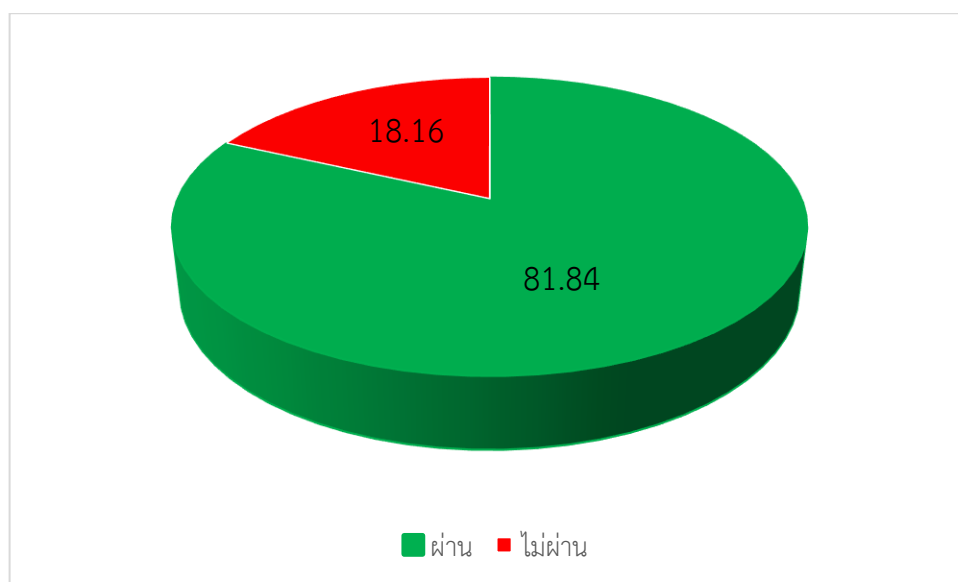
โครงการหลัก : โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

กิจกรรมที่ 1 ฝักระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและสถานบริการสาธารณสุข โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนด้วยการใช้ชุดตรวจอย่างง่าย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ตรวจสอบเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้วยชุดทดสอบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (อ 11)

2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลถ้ำลอด จำนวน 5 หมู่บ้าน ตำบลนาปู่ป้อม จำนวน 7 หมู่บ้าน

3. ผลการดำเนินงาน ผลการตรวจฝักระวังเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชน ทั้งหมด 380 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 69 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 18.16 และไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 311 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 81.84 ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนลุ่มน้ำของ

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน และการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำโดยใช้ชุดทดสอบคุณภาพน้ำภาคสนาม เพื่อมีน้ำสะอาดไว้ดื่มในครัวเรือน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้ อสม. แก่นนำชุมชน จำนวน 55 คน
2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลถ้ำลอด จำนวน 5 หมู่บ้าน ตำบลนาปู่ป้อม จำนวน 6 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ นำความรู้สู่การปฏิบัติ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

โครงการหลัก : โครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร

กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีเกษตรได้อย่างถูกต้อง

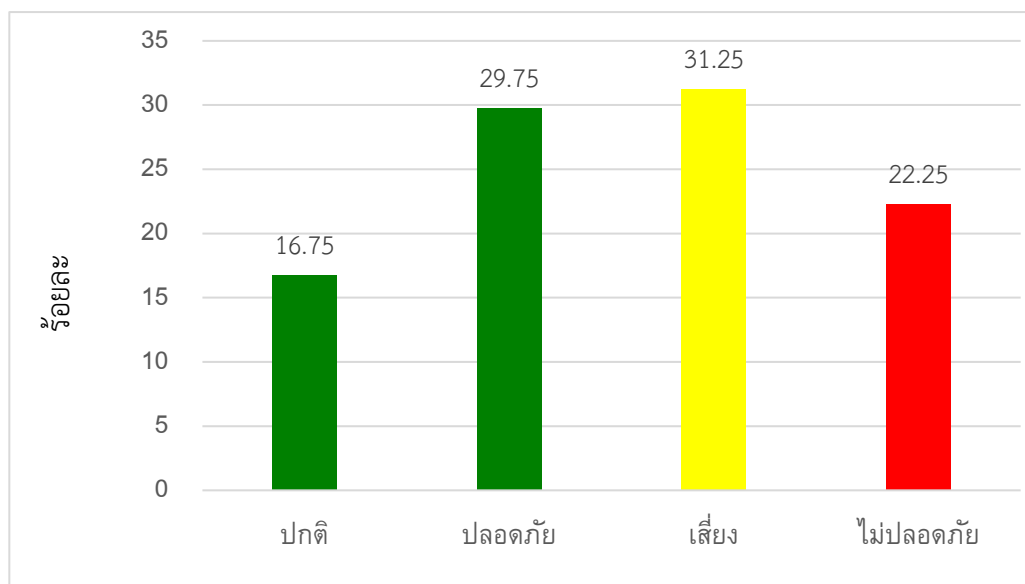
1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จำนวน 57 คน ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร
2. ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย บ้านแสนคำลือ บ้านแอโก๋ บ้านเมืองแพม บ้านน้ำบ่อสะเป
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

กิจกรรมที่ 2 เจาะเลือดกลุ่มนักเรียน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเกษตรกร เพื่อตรวจคัดกรองสารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในร่างกาย เฝ้าระวังคัดกรองสารเคมีเกษตรตกค้างในร่างกาย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ เจาะหาสารเคมีทางการเกษตร (เอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส) ในเลือดของเกษตรกร และเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 400 คน

2. ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย บ้านนาปู่ป้อม บ้านโห่งหลวง บ้านป่งยาม บ้านน้ำสุผาเสื่อ ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า

3. ผลการดำเนินงาน มีเกษตรกรเข้ารับการตรวจหาสารเคมีในเลือด จำนวน 400 คน ผล ปกติ 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ปกติ 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 มีความเสี่ยง 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ไม่ปกติ 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนลุ่มน้ำของ

- เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้ การลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การลดสารเคมีจากพืชผักผลไม้ ก่อนนำมารับประทานให้กับกลุ่มเป้าหมาย

โครงการหลัก : นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานในพื้นที่

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปางมะผ้า ลงนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ตำบลถ้ำลอด รับฟังปัญหา อุปสรรค พร้อมให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไป

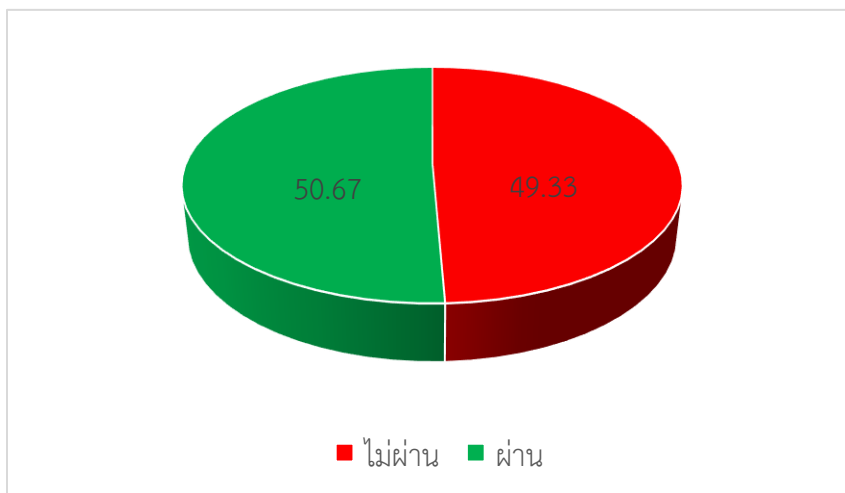
ลุ่มน้ำปาย

กิจกรรมที่ 1 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและสถานบริการสาธารณสุข โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในชุมชนด้วยการใช้ชุดตรวจอย่างง่าย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ตรวจหาเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้วยชุดทดสอบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (อ 11)

2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลปางหมู จำนวน 13 หมู่บ้าน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป้าหมาย

3. ผลการดำเนินงาน การตรวจเฝ้าระวังเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชน ทั้งหมด 375 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 185 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 49.33 และไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียจำนวน 190 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 50.67 ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนลุ่มน้ำปาย

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน และการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำโดยใช้ชุดทดสอบคุณภาพน้ำภาคสนาม เพื่อมีน้ำสะอาดไว้ดื่มในครัวเรือน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้ อสม. แกนนำ จำนวน 50 คน ในการตรวจคุณภาพน้ำอย่างถูกต้อง
2. ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลหมอกจำแป่ จำนวน 6 หมู่บ้าน ตำบลปางหมู จำนวน 5 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

- เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในโรงเรียนและชุมชน

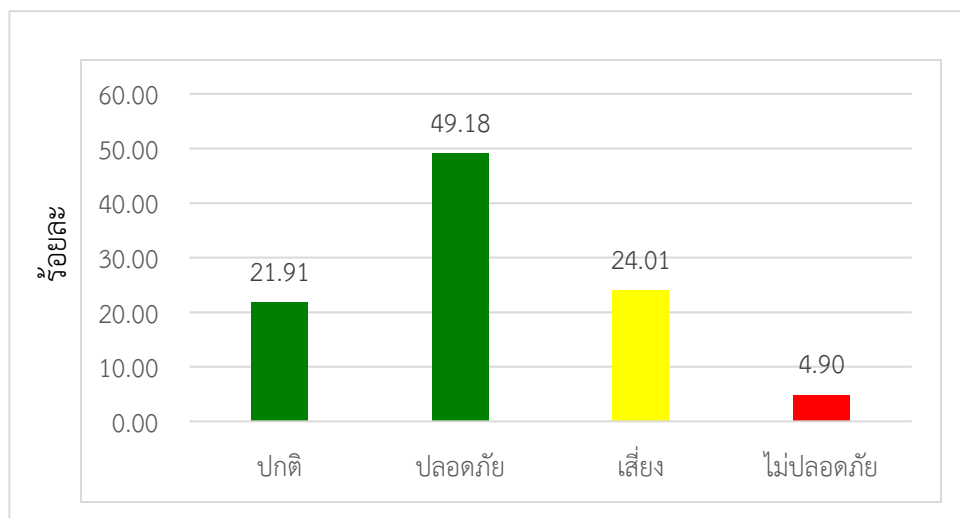
โครงการหลัก : โครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร

กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีเกษตรได้อย่างถูกต้อง

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จำนวน 64 คน ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร
2. พื้นที่เป้าหมาย ตำบลหมอกจำแป่ จำนวน 4 หมู่บ้าน ตำบลปางหมู จำนวน 7 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

กิจกรรมที่ 2 เจาะเลือดกลุ่มนักเรียน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเกษตรกร เพื่อตรวจคัดกรองสารเคมีทางการเกษตร (เอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส) ที่ตกค้างในร่างกาย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ เจาะหาสารเคมีในเลือดของเกษตรกร จำนวน 387 คน
2. ในพื้นที่เป้าหมาย ตำบลปางหมู จำนวน 8 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน มีเกษตรกรเข้ารับการตรวจหาสารเคมีในเลือด จำนวน 429 คน ผลปกติ 94 คน คิดเป็นร้อยละ 21.91 ปกติ 211 คน คิดเป็นร้อยละ 49.18 มีความเสี่ยง 103 คน คิดเป็นร้อยละ 24.01 ไม่ปกติ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนลุ่มน้ำปาย

- เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้ การลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การลดสารเคมีจากพืชผักผลไม้ ก่อนนำมารับประทานให้กับกลุ่มเป้าหมาย

โครงการหลัก : นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานในพื้นที่

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ลงนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ ต.หมอกจำแป่ รับฟังปัญหา อุปสรรค พร้อมให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไป

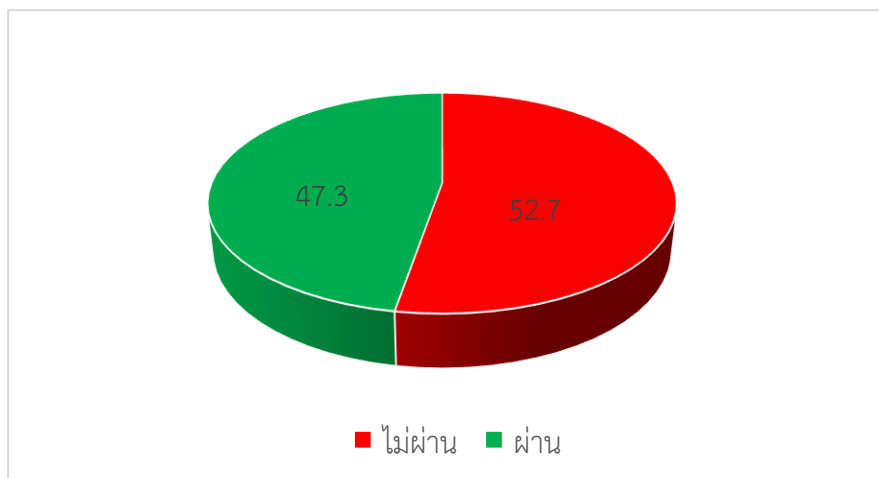
ลุ่มน้ำแม่สะงา

โครงการหลัก : โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

กิจกรรมที่ 1 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและสถานบริการสาธารณสุข โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนด้วยการใช้ชุดตรวจอย่างง่าย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ตรวจหาเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้วยชุดทดสอบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (อ 11)
2. พื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลหมอกจำแป่ จำนวน 6 หมู่บ้าน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เป้าหมาย

3. ผลการดำเนินงาน ผลการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่มชุมชน ทั้งหมด 370 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 195 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 52.70 และไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 175 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 47.30 ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนลุ่มน้ำแม่สะงา

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน การตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำโดยใช้ชุดทดสอบคุณภาพน้ำภาคสนาม เพื่อมีน้ำสะอาดไว้ดื่มในครัวเรือน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้ อสม. แก่นาชุมชน จำนวน 60 คน ในการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่ในตำบลหมอกจำแป้ จำนวน 4 หมู่บ้าน ตำบลปางหมู จำนวน 7 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

โครงการหลัก : โครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร

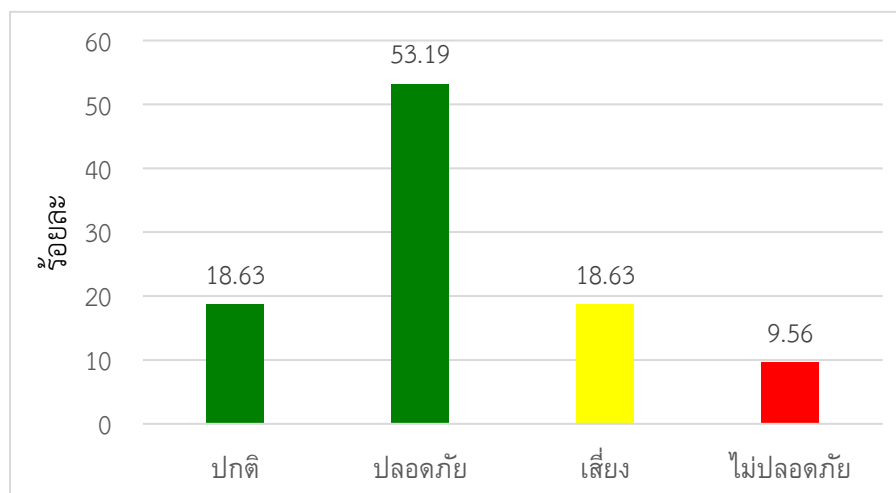
กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีเกษตรได้อย่างถูกต้อง

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จำนวน 60 คน ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร
2. พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่ในตำบลหมอกจำแป้ จำนวน 6 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

กิจกรรมที่ 2 เจาะเลือดกลุ่มนักเรียน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเกษตรกร เพื่อตรวจคัดกรองสารเคมีทางการเกษตร (เอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส) ที่ตกค้างในร่างกาย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ เจาะหาสารเคมีในเลือดของเกษตรกร จำนวน 408 คน
2. พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่ในตำบลหมอกจำแป้ จำนวน 9 หมู่บ้าน ตำบลปางหมู จำนวน 13 หมู่บ้าน

3. ผลการดำเนินงาน มีเกษตรกรเข้ารับการตรวจหาสารเคมีในเลือด จำนวน 408 คน ผลปกติ 76 คน คิดเป็นร้อยละ 18.63 ปกติ 217 คน คิดเป็นร้อยละ 53.19 มีความเสี่ยง 76 คน คิดเป็นร้อยละ 18.63 ไม่ปกติ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.56 ดังแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนกลุ่มน้ำแม่สะงา

- เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้ การลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การลดสารเคมีจากพืชผักผลไม้ ก่อนนำมารับประทานให้กับกลุ่มเป้าหมาย

โครงการหลัก : นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานในพื้นที่

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ลงนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ ต.หมอกจำแป่ รับฟังปัญหา อุปสรรค พร้อมให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไป

กลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากกลาง

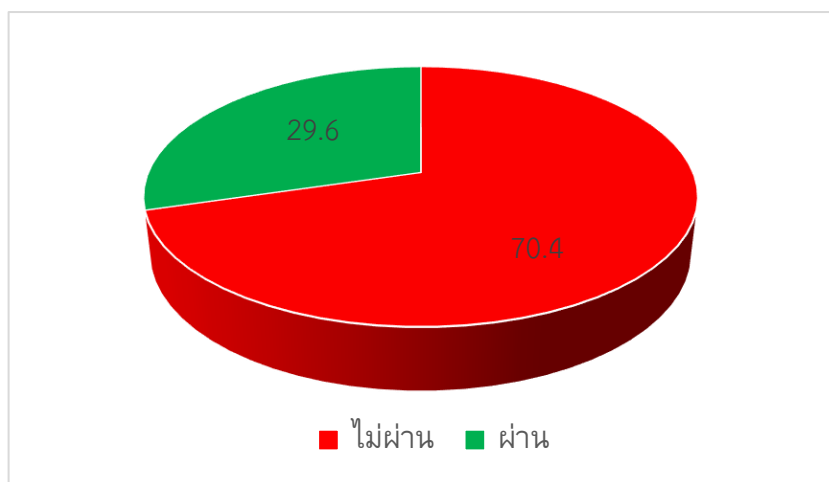
โครงการหลัก : โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

กิจกรรมที่ 1 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและสถานบริการสาธารณสุข โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนด้วยการใช้ชุดตรวจอย่างง่าย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ตรวจหาเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้วยชุดทดสอบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (อ 11)

2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลห้วยโป่ง จำนวน 7 หมู่บ้าน

3. ผลการดำเนินงาน ตรวจหาการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชน ทั้งหมด 375 ตัวอย่าง ผลพบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 264 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 70.40 และไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียจำนวน 111 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.60 ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคชุมชนลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากกลาง

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน และการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำโดยใช้ชุดตรวจคุณภาพน้ำภาคสนาม เพื่อมีน้ำสะอาดไว้ดื่มในครัวเรือน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้ อสม. แก่นาชุมชน จำนวน 59 คน ในการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่ในตำบลห้วยโป่ง จำนวน 9 หมู่บ้าน ตำบลแม่อุคอ จำนวน 6 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ นำความรู้สู่การปฏิบัติ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

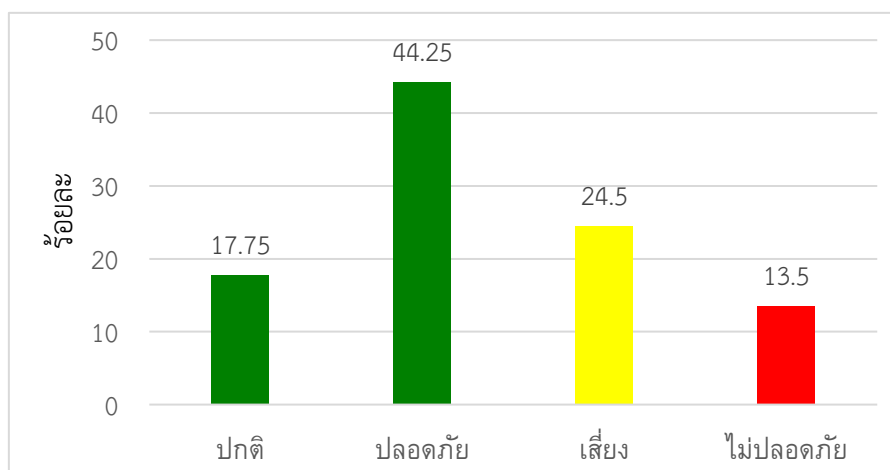
โครงการหลัก : โครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร

กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีเกษตรได้อย่างถูกต้อง

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จำนวน 54 คน ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร
2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลห้วยโป่ง จำนวน 9 หมู่บ้าน ตำบลแม่อุคอ จำนวน 6 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

กิจกรรมที่ 2 เจาะเลือดกลุ่มนักเรียน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเกษตรกร เพื่อตรวจคัดกรองสารเคมีทางการเกษตร (เอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส) ที่ตกค้างในร่างกาย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ เจาะหาสารเคมีในเลือดของเกษตรกร จำนวน 400 คน
2. ในพื้นที่ดำเนินการเป้าหมาย ตำบลห้วยโป่ง จำนวน 9 หมู่บ้าน ตำบลแม่อุคอ จำนวน 6 หมู่บ้าน
3. ผลการดำเนินงาน มีเกษตรกรเข้ารับการตรวจหาสารเคมีในเลือด จำนวน 400 คน ผลปกติ 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 ปกติ 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 มีความเสี่ยง 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ไม่ปกติ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ดังแผนภูมิที่ 8

แผนภูมิที่ 8 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชน
ลุ่มน้ำแม่สะมาด – ห้วยหมากกลาง

- เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้ การลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การลดสารเคมีจากพืชผักผลไม้ ก่อนนำมารับประทานให้กับกลุ่มเป้าหมาย

โครงการหลัก : นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานในพื้นที่

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอขุนยวม ลงนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ตำบลห้วยโป่ง ตำบลแม่อุคอ รับฟังปัญหา อุปสรรค พร้อมให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไป

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 1 การอบรมให้ความรู้ และการตรวจคุณภาพน้ำ

รูปภาพที่ 2 การตรวจหาสารเคมีในเลือดในกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการหลัก โครงการเฝ้าระวัง ป้องกันคุณภาพน้ำบริโภคและการตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกรในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำแม่หาด อำเภออมก๋อย และลุ่มน้ำปิงน้อย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำแม่หาด อำเภออมก๋อย และลุ่มน้ำปิงน้อย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเฝ้าระวังระดับสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกรและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรและพฤติกรรมบริโภคที่ปลอดภัย

พื้นที่ดำเนินงาน ได้แก่ 2 ลุ่มน้ำ

1. ลุ่มน้ำหาด ตำบลแม่ตืน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
2. ลุ่มน้ำปิงน้อย ตำบลแม่แฮใต้ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

งบประมาณ 97,000.- บาท (เก้าหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2567 ถึงกันยายน 2568

กิจกรรมที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ให้กับแกนนำในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำหาด อำเภออมก๋อย และลุ่มน้ำปิงน้อย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๕๐ คน

กิจกรรมที่ 2 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภคเพื่อการเฝ้าระวัง ในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ชุมชนทั้ง 2 ลุ่มน้ำ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ลงพื้นที่เก็บตัวอย่างน้ำบริโภคในชุมชนเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำแม่หาด จำนวน 6 ตัวอย่าง ได้แก่ บ้านแม่ระอานอก บ้านแม่ระอาใน บ้านลูกดู บ้านจกปก บ้านห้วยไก่อ่า และบ้านสบหาด ตำบลแม่ตืน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ตัวอย่าง และในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำปิงน้อย จำนวน 3 ตัวอย่าง ได้แก่ บ้านบอเค บ้านเซโดชา และบ้านแม่แฮใต้ ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ตัวอย่าง รวม 9 ตัวอย่าง

ผลการตรวจเฝ้าระวัง ผ่านมาตรฐาน จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยพารามิเตอร์ที่ไม่ผ่านมาตรฐานสำคัญคือ พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย รายละเอียดดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา อปท. กลุ่มน้ำแม่หาด

พารามิเตอร์	หน่วย	มาตรฐาน	บ้านสบ หาด	บ้านห้วย ป่าไถ่	บ้านระอา นอก	บ้านระอา ใน	บ้านจก ปก	บ้านลูกดู
Colour	Pt-Co	≤15	0	10	10	10	20	10
Turbidity	NTU	≤5	1.26	3.70	4.15	0.68	6.28	0.56
pH		6.5-8.5	8.31	7.94	7.80	8.07	7.76	7.54
TDS	mg/l	≤500	46.3	17.8	18.4	11	18.2	6.4
Hardness	mg/l	≤300	55.98	15.45	15.31	16.41	15.07	6.278
Sulfate	mg/l	≤250	2.8117	ND	ND	ND	ND	ND
Chloride	mg/l	≤250	0.6291	0.5818	0.5771	0.5253	0.5771	0.5286
Nitrate	mg/l	≤50	ND	0.3414	0.3401	0.7004	0.2666	0.6342
Nitrite	mg/l	≤3	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Fluoride	mg/l	≤0.7	0.1981	0.1254	0.1212	ND	0.1218	ND
Iron	mg/l	≤3	ND	0.021	0.018	0.003	0.083	0.005
Manganese	mg/l	≤3	ND	ND	ND	ND	0.039	ND
Copper	mg/l	≤1	ND	ND	ND	ND	0.001	ND
Zinc	mg/l	≤3	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Lead	mg/l	≤0.01	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Chromium	mg/l	≤0.05	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Cadmium	mg/l	≤0.003	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Arsenic	mg/l	≤0.01	0.002	0.002	0.002	0.002	0.001	ND
Mercury	mg/l	≤0.001	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Coliforms bacteria		ไม่พบ	ไม่พบ	พบเชื้อ	พบเชื้อ	พบเชื้อ	พบเชื้อ	พบเชื้อ
<i>E.coli</i>		ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

ไม่ผ่านมาตรฐานเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563

ตารางที่ 2 ผลตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา อปท. กลุ่มน้ำปิงน้อย

พารามิเตอร์	หน่วย	มาตรฐาน	บ้านบ่อเต	บ้านเซโดชา	บ้านแม่แฮใต้
Colour	Pt-Co	≤15	0	0	0
Turbidity	NTU	≤5	0.80	0.35	0.32
pH		6.5-8.5	7.84	7.98	8.15
TDS	mg/l	≤500	15.6	37.5	14.7
Hardness	mg/l	≤300	24.87	55.77	21.70
Sulfate	mg/l	≤250	ND	๙	ND
Chloride	mg/l	≤250	0.7916	0.8416	0.6802
Nitrate	mg/l	≤50	0.5623	0.3968	0.2932
Nitrite	mg/l	≤3	ND	ND	ND
Fluoride	mg/l	≤0.7	ND	ND	ND
Iron	mg/l	≤3	ND	ND	ND
Manganese	mg/l	≤3	0.001	ND	ND
Copper	mg/l	≤1	ND	ND	ND
Zinc	mg/l	≤3	ND	ND	ND
Lead	mg/l	≤0.01	ND	ND	ND
Chromium	mg/l	≤0.05	ND	0.001	ND
Cadmium	mg/l	≤0.003	ND	ND	ND
Arsenic	mg/l	≤0.01	0.000	0.001	0.001
Mercury	mg/l	≤0.001	ND	ND	ND
Coliforms bacteria		ไม่พบ	พบเชื้อ	พบเชื้อ	พบเชื้อ
<i>E.coli</i>		ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

ไม่ผ่านมาตรฐานเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563

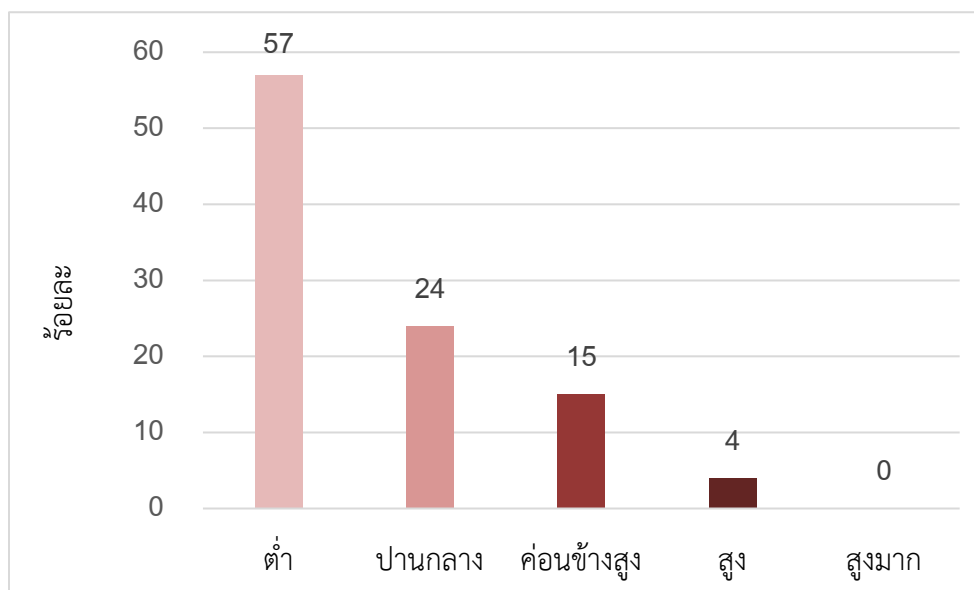
- คืบข้อมูลผลตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำให้กับพื้นที่ พร้อมคำแนะนำการแก้ไขคุณภาพน้ำแยกตามรายพารามิเตอร์ที่เกินมาตรฐาน เพื่อให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- สนับสนุนสารส้ม คลอรีน หยดทิพย์ และชุดตรวจสอบคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้มาตรฐาน

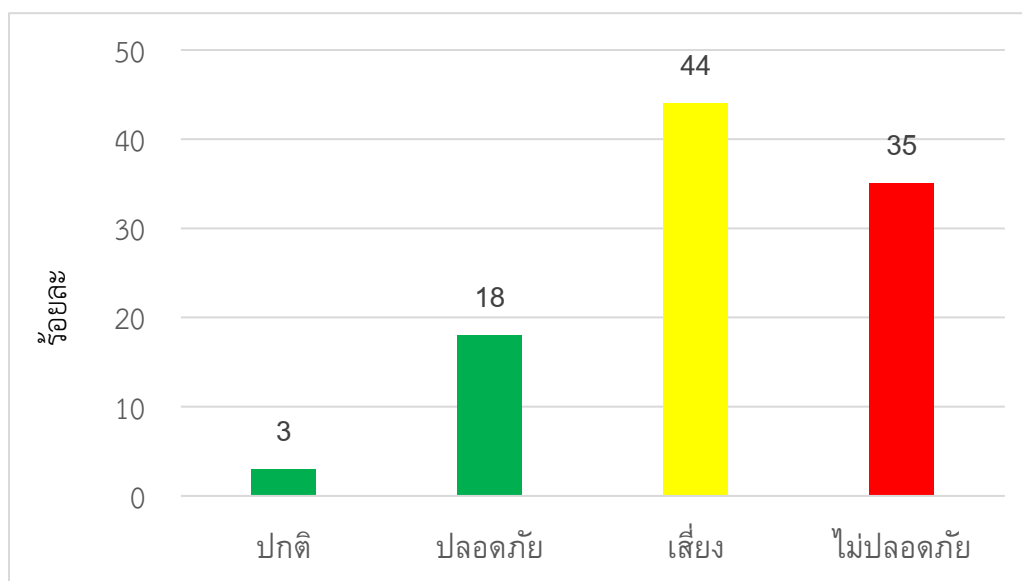
กิจกรรมที่ 3 การตรวจเลือดคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ชุมชนทั้ง 2 กลุ่มน้ำ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จัดทำสมุดบันทึกการตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในกระแสเลือด ดำเนินการจัดซื้อวัสดุวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ เพื่อใช้ในกิจกรรมโครงการเฝ้าระวัง ป้องกันคุณภาพน้ำบริโภค และการตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร

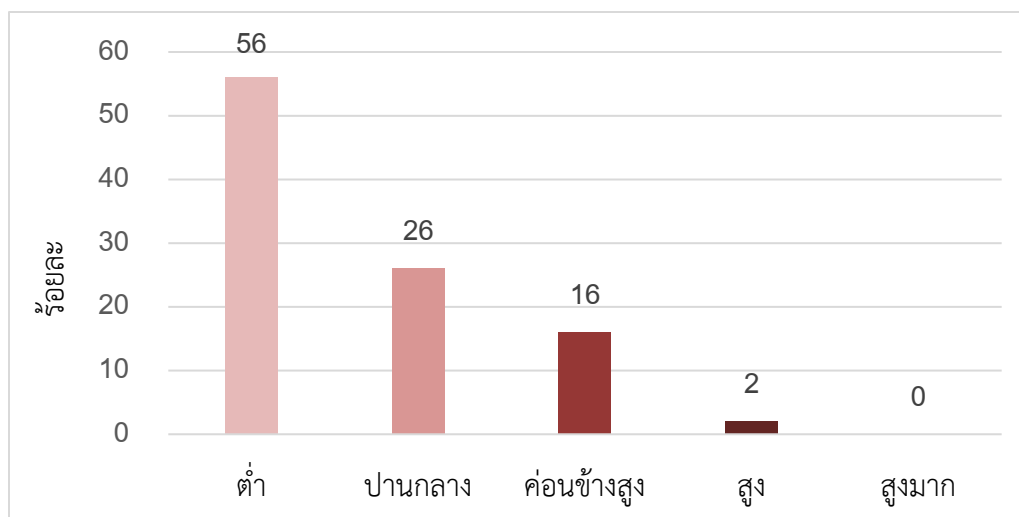
ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการสัมภาษณ์
กําลังศัตรูพีซ (นบก.1-56) และ ผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2
จำนวน 100 คน ดังแผนภูมิที่ 9 - 13

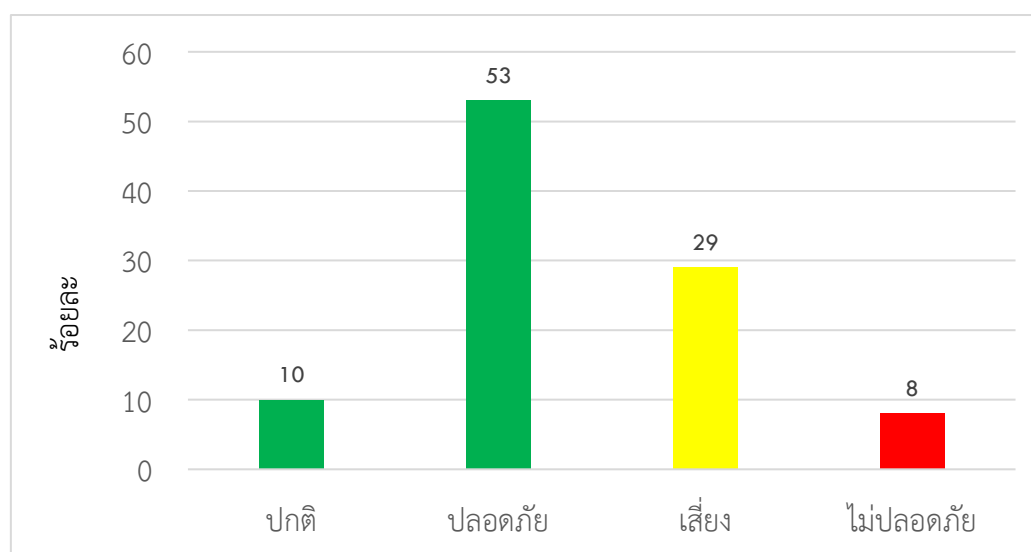
แผนภูมิที่ 9 ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการสัมภาษณ์
สารเคมีกําลังศัตรูพีซ (นบก.1-56) ครั้งที่ 1

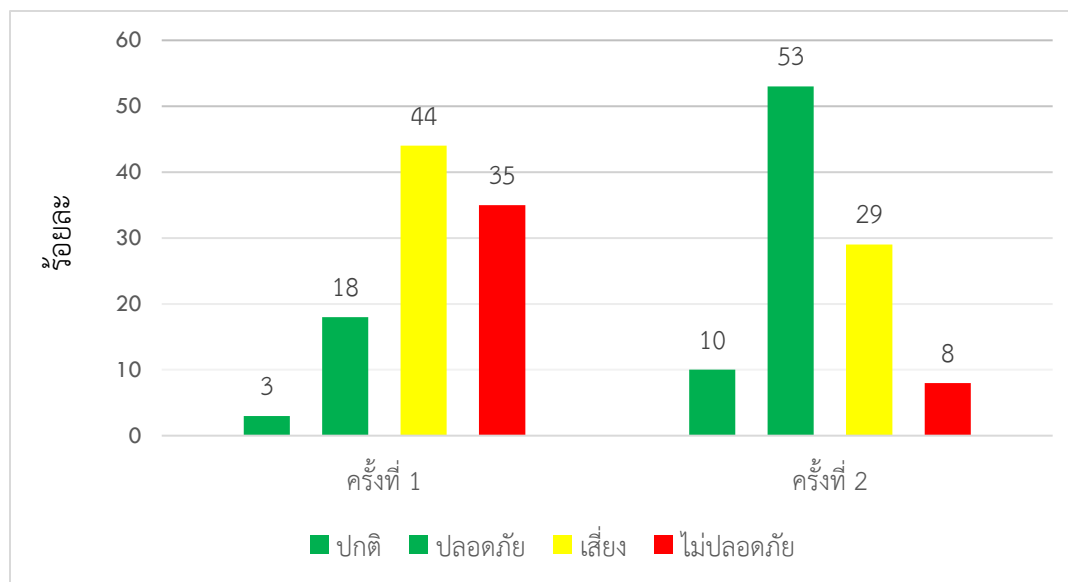
แผนภูมิที่ 10 ผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ครั้งที่ 1

แผนภูมิที่ 11 ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (นบก. 1-56) ครั้งที่ 2

แผนภูมิที่ 12 ผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ครั้งที่ 2

แผนภูมิที่ 13 ผลเปรียบเทียบผลการคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ทั้ง 2 ครั้ง

พบว่าผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกรครั้งที่ 2 มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัย มีแนวโน้มที่ลดลง ถ้าเทียบกับครั้งที่ 1 นั้นแสดงว่าประชาชนนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรและพฤติกรรมสุขภาพการบริโภคที่ปลอดภัย

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำหาด อำเภอมก๋อย และลุ่มน้ำปิงน้อย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รูปภาพที่ 4 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภคเพื่อการเฝ้าระวัง ในพื้นที่โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ชุมชนทั้ง 2 ลุ่มน้ำ

รูปภาพที่ 5 การตรวจเลือดคัดกรองหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกร ในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ชุมชนทั้ง 2 กลุ่มน้ำ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงาน แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการ พัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความรู้ เพื่อจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือน ชุมชน เครือข่ายนักเรียน แกนนำสุขภาพ และแกนนำครู
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำ เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในครัวเรือน และชุมชน
3. เพื่อลดการเจ็บป่วยจากโรคที่เกิดจากน้ำเป็นสื่อและโรคที่เกิดจากการสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม

พื้นที่ดำเนินงาน 1 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่คำ

งบประมาณ 48,500 บาท (สี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนมกราคม - กันยายน 2568

โครงการหลัก : พัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

กิจกรรมที่ 1 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำในครัวเรือนและชุมชน สุ่มตรวจคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มและน้ำแข็งด้วยชุดทดสอบภาคสนาม ได้แก่ การตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (o11) และการตรวจคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ (o31)
2. พื้นที่ดำเนินการ หมู่ ๙ บ้านห้วยหยวกป่าโซ หมู่ ๑๔ บ้านเลาลัว หมู่ ๒๐ บ้านนาโต หมู่ ๒๑ บ้านโป่งไฮ หมู่ ๒๖ บ้านห้วยกระ ตาบลงแม่สองใน อำเภอมะป๋าลหลวง
3. ผลการดำเนินงาน

3.1 การตรวจสอบคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ (ชุดทดสอบ o31)

- o จำนวนตัวอย่างที่ตรวจ: 40 ตัวอย่าง
- o ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน: 34 ตัวอย่าง (ร้อยละ 85.0)
- o ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน: 6 ตัวอย่าง (ร้อยละ 15.0)

3.2 การตรวจสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำและน้ำแข็ง

- o จำนวนตัวอย่างที่ตรวจ: 30 ตัวอย่าง
- o ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน: 25 ตัวอย่าง (ร้อยละ 83.3)
- o ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน: 5 ตัวอย่าง (ร้อยละ 16.7)

กิจกรรมที่ 2 อบรมพัฒนาเครือข่ายนักเรียน แกนนำสุขภาพ เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำดื่มในชุมชน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ ประชุมวางแผน อบรมพัฒนาเครือข่ายแกนนำสุขภาพเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำ จำนวน 100 คน

2. พื้นที่ดำเนินการ หมู่ 9 บ้านห้วยหยวกป่าโซ หมู่ 14 บ้านเล่าลัว หมู่ 20 บ้านนาโต หมู่ 21 บ้านโป่งไฮ หมู่ 26 บ้านห้วยกระ ตาบตแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง

3. ผลการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ นำความรู้สู่การปฏิบัติ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 6 การอบรมให้ความรู้แกนนำสุขภาพ

รูปภาพที่ 7 การตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการหลัก โครงการพัฒนาคุณภาพน้ำดื่มในครัวเรือนชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม พื้นที่โครงการปักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน ปีงบประมาณ 2568

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการเฝ้าระวัง และจัดการน้ำดื่มในครัวเรือนและชุมชน
2. เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม-น้ำใช้ในครัวเรือน

พื้นที่ดำเนินงาน 1 กลุ่มน้ำ ได้แก่ กลุ่มน้ำขุนน่าน หมู่บ้านบวกหญ้า หมู่ที่ 13 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งหมด 92 ครัวเรือน

งบประมาณ 48,500 บาท (สี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนมกราคม - กันยายน 2568

กิจกรรม

1. สำรวจข้อมูลสภาพแวดล้อมโดยการใช้แบบสอบถามครัวเรือน ของหมู่บ้านบวกหญ้า หมู่ที่ 13 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 92 ครัวเรือน
2. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เนื้อหาหลักสูตรด้านการจัดการคุณภาพน้ำในชุมชน การตรวจคุณภาพน้ำดื่มด้วยชุดทดสอบอย่างง่ายและการดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่
3. พัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภค เพื่อการแก้ไข/ปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน
4. เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในครัวเรือนและชุมชน โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นแกนนำส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ และตรวจเฝ้าระวังด้วยชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (o11) สนับสนุนโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน
4. กิจกรรมตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกรและประชาชนกลุ่มเสี่ยง ด้วยชุดทดสอบโคลีนเอสเตอเรส
5. สรุปผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำดื่มในชุมชนและครัวเรือน และสรุปผลการดำเนินงาน /ให้ความรู้ /ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงาน

1. อสม. แกนนำชุมชน/ครู/อปท. จำนวน 60 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพน้ำในชุมชน การปรับปรุงคุณภาพน้ำ ตลอดจนการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในครัวเรือนและชุมชน
2. พัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภค เพื่อการแก้ไข/ปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน จำนวน 1 รูปแบบ ณ หมู่บ้านบวกหญ้า หมู่ที่ 13 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีระบบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในครัวเรือนและชุมชน ด้วยการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 2 ตัวอย่าง และสุ่มตรวจด้วยชุดตรวจสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ (o11)

จำนวน 20 ตัวอย่าง ผลการตรวจพบว่า หลังเติมน้ำตัวอย่าง บ่มทิ้งไว้เป็นเวลา 24-48 ชั่วโมง อาหารยังคงเป็นสี
แดง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถบริโภคได้

4. สนับสนุนชุดอุปกรณ์สำหรับตรวจคัดกรองความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

5. เกษตรกรและประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ได้รับการตรวจหาระดับปริมาณสารเคมีตกค้างในเลือด จำนวน
100 คน พบว่า จากการคัดกรองด้วยแบบประเมินความเสี่ยงในการทำงานของเกษตรกรจากการสัมผัสสารเคมี
กำจัดศัตรูพืช (นบก. 1-56) 100 คน อยู่ในระดับมีความเสี่ยงสูงถึงสูงมาก จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 76, และ
หลังจากใช้ชุดทดสอบโคลีนเอสเตอเรส ตรวจหาระดับปริมาณสารเคมีตกค้างในเลือด จำนวน 100 คน ผลการ
ตรวจพบว่าอยู่ในระดับมีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัย รวมเท่ากับ 90 ราย

6. เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ มีความรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 8 กิจกรรมอบรมพัฒนาภาคีเครือข่าย เพื่อให้ความรู้ และการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพน้ำในชุมชนกลุ่ม
น้ำขุนน่าน

รูปภาพที่ 9 กิจกรรมการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภค โดยทำเป็นชุดระบบประปากรองน้ำ ประจำหมู่บ้าน กลุ่มน้ำขุนน่าน

รูปภาพที่ 10 กิจกรรมเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ และติดตามผลการดำเนินงาน

รูปภาพที่ 11 การตรวจเฝ้าระวังเอนไซม์โคลิ้นเอสเตอเรสในเลือดของเกษตรกรในชุมชนลุ่มน้ำขุนน่าน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงาน โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ภายใต้ โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน (ลุ่มน้ำลี้) ปี 2568

โครงการหลัก พัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2568

วัตถุประสงค์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำดื่มในชุมชนให้แก่ อสม. และเครือข่ายสุขภาพในชุมชน

พื้นที่ดำเนินงาน ตำบลน้ำหมัน และหมู่ที่ 12 ตำบลจirim

งบประมาณ 48,500.- บาท (สี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ มกราคม - กันยายน 2568

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมจัดอบรมให้ความรู้ อสม. และเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่

กิจกรรมจัดอบรมให้ความรู้ อสม. และเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่ตำบลน้ำหมัน และ หมู่ 12 ตำบลจirim จำนวน 60 คน

ผลการดำเนินงานพบว่า อสม. และเครือข่ายสุขภาพ มีความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำโดยชุดทดสอบภาคสนามอย่างง่าย (อ.11) เพิ่มขึ้นร้อยละ 80

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสุ่มตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในชุมชน

กิจกรรมสุ่มเก็บตัวอย่างเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในชุมชน จำนวน 7 ชุด ในพื้นที่ตำบลน้ำหมัน หมู่ 6 หมู่ 8 หมู่ 10 หมู่ 7 หมู่ 11 หมู่ 3 และหมู่ 12 บ้านกัวเคียน พบว่าผลตรวจคุณภาพน้ำ มีจำนวน 3 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ที่พบ Coliform bacteria และ *E.coli* ในพื้นที่ หมู่ 7 บ้านผาลาด หมู่ 8 บ้านน้ำต๊ะ และหมู่ที่ 12 บ้านกัวเคียน ตำบลจirim

สุ่มตรวจเฝ้าระวังการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ด้วยชุดทดสอบภาคสนาม (อ 11) จำนวน 89 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 55 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 61.80 ไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 34 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38.20

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 12 การอบรมให้ความรู้ อสม. และเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่

รูปภาพที่ 13 ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำดื่มในชุมชน

รูปภาพที่ 14 การสุ่มตัวอย่างตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มในชุมชน ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 7 จุด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการหลัก พัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2568

วัตถุประสงค์

พื้นที่ดำเนินงาน 2 หมู่บ้าน ได้แก่

1. หมู่ 13 บ้านน้ำจวง
2. หมู่ 16 บ้านน้ำจวงใต้

งบประมาณ 48,500.- (สี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ มกราคม - กันยายน 2568

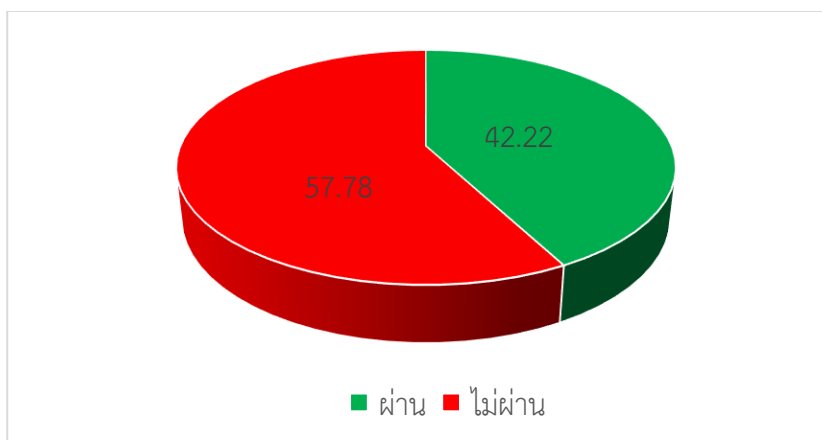
กิจกรรมที่ 1 พัฒนาภาคีเครือข่าย ได้แก่ อสม. แกนนำชุมชน นักเรียนแกนนำ ครู ผู้ปกครอง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำดื่มในชุมชน การตรวจคุณภาพน้ำดื่มด้วยชุดทดสอบอย่างง่าย ในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีงบประมาณ 2568

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก พิษณุโลก การจัดอบรมพัฒนาภาคีเครือข่าย นักเรียน ครู อสม. และผู้ปกครอง รวมจำนวน 80 คน ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 08.30 – 16.30 น. ณ ศาลากลางหมู่บ้าน ม.13 บ้านน้ำจวง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก และลงพื้นที่สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำในพื้นที่/ให้บริการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ตรวจคุณภาพน้ำดื่ม รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่มของบ้านน้ำจวง

สถานที่เก็บตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง	ไม่มีการปนเปื้อน	มีการปนเปื้อน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย คิดเป็นร้อยละ
หมู่ 13 บ้านน้ำจวง	15	4	11	73.33
หมู่ 16 บ้านน้ำจวงใต้	15	5	10	66.67
โรงเรียนบ้านน้ำจวง	10	6	4	40.00
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านน้ำจวง	5	4	1	20.00
รวม	45	19	26	57.78

จากตารางตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่มของบ้านน้ำจวงเก็บตัวอย่างตรวจ จำนวน 45 ตัวอย่าง ไม่มีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 19 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.22 มีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 26 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 57.78 ดังแผนภูมิที่ 14

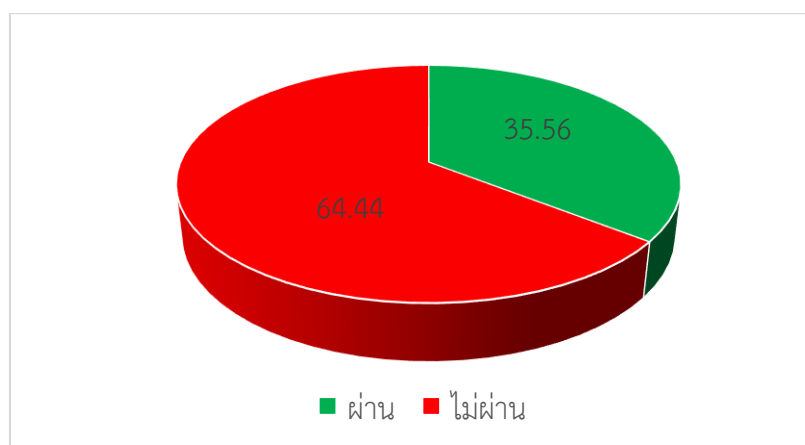

แผนภูมิที่ 14 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคของบ้านน้ำจวง

ตารางที่ 4 ผลการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคของบ้านน้ำจวง

สถานที่เก็บตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง	ไม่มีการปนเปื้อน	มีการปนเปื้อน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย คิดเป็นร้อยละ
หมู่ 13 บ้านน้ำจวง	30	11	19	63.33
หมู่ 16 บ้านน้ำจวงใต้	30	15	15	50.00
โรงเรียนบ้านน้ำจวง	30	6	24	80.00
รวม	90	32	58	64.44

จากตารางตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคของบ้านน้ำจวงเก็บตัวอย่างตรวจจำนวน 90 ตัวอย่าง ไม่มีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 32 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 35.56 มีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย จำนวน 58 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64.44 ดังแผนภูมิที่ 15

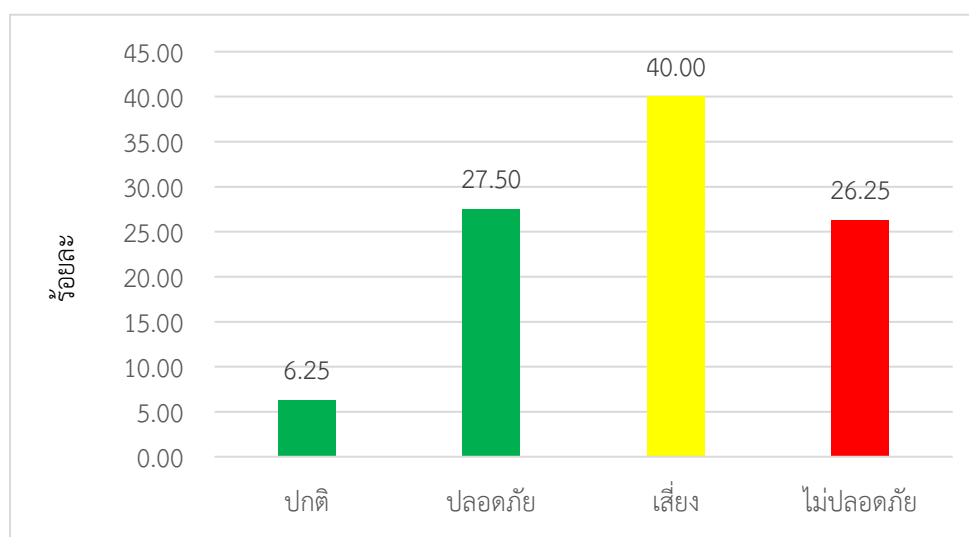

แผนภูมิที่ 15 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคของบ้านน้ำจวง

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในเลือดในเกษตรกรของบ้านน้ำจวง

	ผลการตรวจ			
	ปกติ	ปลอดภัย	มีความเสี่ยง	ไม่ปลอดภัย
จำนวนที่ได้รับการเจาะสารเคมีตกค้าง ในเลือด จำนวน 80 ราย	5	22	32	21

จากตารางผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกรชาวบ้านน้ำจวง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน 80 ราย พบว่า ไม่ปลอดภัย จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.25 มีความเสี่ยง จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ปลอดภัย จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.50 ปกติ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.25 ดังแผนภูมิที่ 16

แผนภูมิที่ 16 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชนบ้านน้ำจวง

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ ๑๕ การจัดอบรมการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มและอาหารในครัวเรือน และชุมชน

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.

ณ ศาลากลางหมู่บ้าน ม.๑๓ บ้านน้ำจวง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก

การบรรยายให้ความรู้เรื่องให้ควมรู้เรื่องโรคที่มาจากน้ำ สาธิตการทำเครื่องกรองน้ำอย่างง่าย

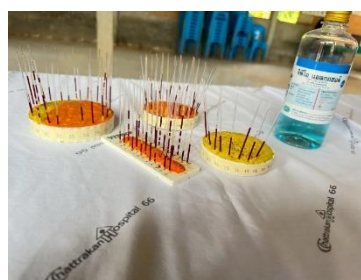
ฝึกปฏิบัติการวิธีการตรวจเก็บตัวอย่างที่ถูกต้อง

สุ่มตรวจคุณภาพน้ำและสารปนเปื้อนในภาชนะ

เจาะสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกร

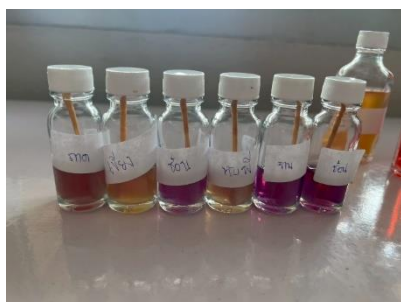
รูปภาพที่ ๑๖ การจัดอบรมพัฒนาภาคีเครือข่าย นักเรียน ครู อสม. และผู้ปกครอง
วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านน้ำจวง ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก

ฝึกปฏิบัติการวิธีการตรวจเก็บตัวอย่างที่ถูกต้อง

สุ่มตรวจคุณภาพน้ำและสารปนเปื้อนในภาชนะ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

พื้นที่ดำเนินงาน 1 กลุ่มน้ำ ได้แก่ กลุ่มน้ำหมั่น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

งบประมาณ 48,500.- บาท (สี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

โครงการหลัก โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง

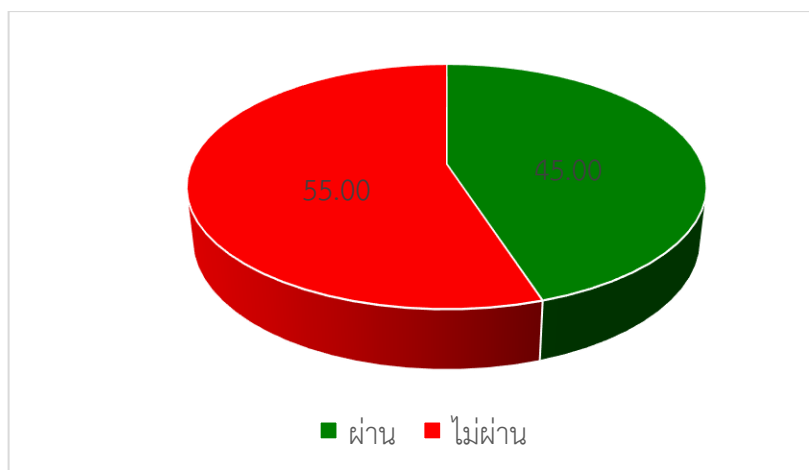
กิจกรรมที่ 1 ประชุม อสม.ประจำหมู่บ้าน (12 หมู่บ้าน ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง)

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ : ประชุม อสม.ประจำหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง / หมู่บ้าน ในพื้นที่ จำนวน 2 รพ.สต. ได้แก่ รพ.สต.น้ำเย็น และ รพ.สต.ตบาค้อ รวม 12 ครั้ง จำนวน ๑๗๒ คน
2. พื้นที่ดำเนินการ 12 หมู่บ้าน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
3. ผลการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงานสาธารณสุขภายในหมู่บ้านและรับฟังปัญหา อุปสรรค เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนางานต่อไป

โครงการหลัก โครงการพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

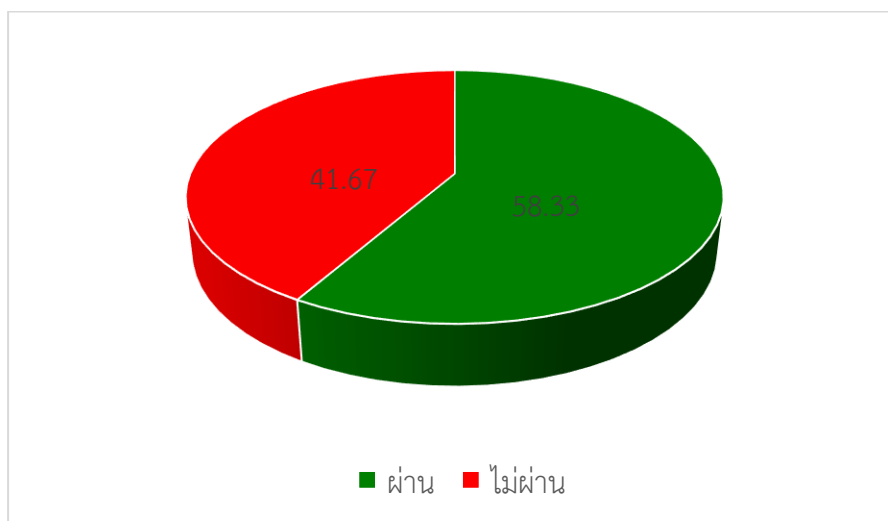
กิจกรรมที่ 2 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มด้านแบคทีเรีย

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ
 - สำรวจสถานการณ์ ตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มด้านแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบภาคสนาม (อ.11) จำนวน 80 ตัวอย่าง ผลการตรวจไม่พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 36 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 45.00 พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 55.00 ดังแผนภูมิที่ 17

แผนภูมิที่ 17 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคของชุมชนกลุ่มน้ำหมั่น

- ตรวจคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการของกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขรณนามัยตามมาตรฐานเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาได้กรมอนามัย พ.ศ. 2563 จำนวน 21 พารามิเตอร์ ของโรงผลิตน้ำดื่มชุมชน จำนวน 8 จุด ผ่านมาตรฐาน จำนวน 6 จุด ไม่ผ่านมาตรฐาน 2 จุด (พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย) และเครื่องผลิตน้ำดื่มโรงเรียน จำนวน 4 จุด ผ่านมาตรฐาน 1 จุด ไม่ผ่านมาตรฐาน 3 จุด (พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย และ อี.โคไล) รวมเก็บตัวอย่างส่งตรวจ 12 ตัวอย่าง ผ่านมาตรฐาน จำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 58.33 ไม่ผ่านมาตรฐาน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 41.67 ดังแผนภูมิที่ 18

แผนภูมิที่ 18 ร้อยละผลการสุ่มตรวจเฝ้าระวังน้ำบริโภคของชุมชนกลุ่มน้ำหมั้นทางห้องปฏิบัติการ

2. พื้นที่ดำเนินการ 12 หมู่บ้าน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 ใช้ผลการตรวจเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำบริโภคในครัวเรือนและชุมชนให้ประชาชนมีน้ำบริโภค ที่สะอาดและปลอดภัย

3.2 ติดตามผลการดำเนินงานสาธารณสุขภายในหมู่บ้านและรับฟังปัญหา อุปสรรค เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป

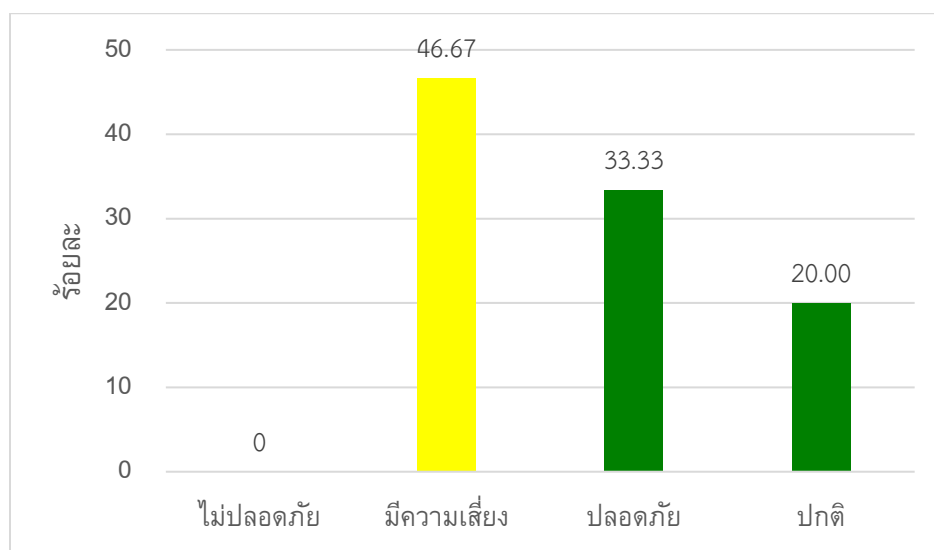
โครงการหลัก โครงการเฝ้าระวังและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร

กิจกรรมที่ 1 สสำรวจและเจาะเลือดตรวจหาสารโคลินเอสเตอเรสในกลุ่มเกษตรกร

1. กิจกรรมที่ดำเนินการ สสำรวจและเจาะเลือดตรวจหาเอนไซม์โคลินเอสเตอเรสในกลุ่มเกษตรกรจำนวน 60 คน

2. พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย 12 หมู่บ้าน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

3. ผลการดำเนินการ: ผลการเจาะเลือดเกษตรกรเพื่อตรวจหาสารโคลินเอสเตอเรส จำนวน 60 คน พบ มีความเสี่ยง จำนวน 28 คน ร้อยละ 46.67 ปลอดภัย จำนวน 20 คน ร้อยละ 33.33 ปกติ 12 คน ร้อยละ 20.00 ดังแผนภูมิที่ 19

แผนภูมิที่ 19 ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในเลือดของเกษตรกรชุมชน
ลุ่มน้ำห้วย

รูปประกอบกิจกรรม

รูปภาพที่ 17 การสุ่มตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำด้วยชุดทดสอบภาคสนาม

รูปภาพที่ 18 การเก็บตัวอย่างน้ำดื่ม ส่งตรวจคุณภาพทางห้องปฏิบัติการ

รูปภาพที่ 19 การสุมไฟระวังสารเคมีกำจัดแมลง ตรวจเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสในเลือดกลุ่มเกษตรกร
ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

1. พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่ห่างไกล ส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่มีลักษณะที่ลาดชัน ถนนลูกรัง ทำให้การเดินทางและขนย้ายอุปกรณ์ค่อนข้างลำบาก และค่าขนส่งมีราคาสูงขึ้น
2. ในบางฤดูกาลน้ำในพื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ไม่ได้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี
3. การสุ่มตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริเวณในครัวเรือนและชุมชน อย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง สุ่มตรวจและคืนผลให้ชุมชนทราบ แต่ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาตามคำแนะนำ เช่น การปรับปรุงคุณภาพน้ำดิบด้วยเครื่องกรองน้ำก่อนดื่ม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ครอบครัวยังไม่มีรายได้ ฐานะยากจน ไม่มีงบประมาณในการจัดหาเครื่องกรองน้ำ จึงเสี่ยงต่อการรับสารปนเปื้อนเข้าสู่ร่างกายได้
4. จากการดำเนินงานโครงการอบรมการพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพน้ำบริเวณในครัวเรือนและชุมชน พบว่า การให้ความรู้ การสื่อสารต้องแปลหลายภาษาในการสอนครั้งเดียวกัน ได้แก่ ภาษาอาข่า ลาหู่ และยังขาดการติดตามประเมินผลหลังจากอบรม
5. การใช้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคในน้ำดื่มไม่เพียงพอหรือขาดความสม่ำเสมอในการเติมคลอรีน และพบการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ในขั้นตอนการเก็บ กักเก็บ หรือการจัดจำหน่ายน้ำและน้ำแข็ง
6. ขาดระบบเฝ้าระวังและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ/ภาชนะเก็บน้ำอย่างต่อเนื่อง
7. งบประมาณที่ได้รับมีข้อจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนหมู่บ้านและครัวเรือนในพื้นที่เป้าหมาย ทำให้ไม่สามารถครอบคลุมได้ทั้งหมด
8. ระบบสำหรับปรับปรุงคุณภาพน้ำ รวมถึงสารเคมีที่จำเป็นต้องใช้ และอุปกรณ์ตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ต้องใช้งบประมาณเพื่อการจัดหา และต้องการการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง
9. การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ เพื่อให้เห็นสถานการณ์ความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการอุปโภคบริโภคน้ำอาจไม่สม่ำเสมอ หากไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
10. แกนนำสุขภาพบางส่วนยังขาดประสบการณ์หรือความมั่นใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชน
11. ประชาชนบางกลุ่มยังมีความเชื่อดั้งเดิม หรือขาดทักษะการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในครัวเรือน
12. การติดตามประเมินผลในระยะยาวมีข้อจำกัด เนื่องจากบุคลากรสาธารณสุขมีภารกิจหลายด้านและจำนวนไม่เพียงพอ

โอกาสในการพัฒนาต่อไป

1. สนับสนุนเรื่องวัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตเครื่องกรองน้ำบริเวณภายในครัวเรือน ส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมเรื่องการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริเวณในชุมชนให้สะอาด ด้วยการต้มให้สุกก่อนบริโภคเพื่อแก้ปัญหาการปนเปื้อนเชื้อโรค และสุ่มตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มด้วยชุดทดสอบอย่างง่ายอย่างต่อเนื่อง และการสะท้อนผลตรวจให้ประชาชนได้รับทราบผลตรวจทุกครั้ง
2. ควรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ และพัฒนาระบบการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบสถานการณ์ และสร้างความตระหนักในกลุ่มประชาชนเป้าหมาย
3. ควรมีการแนะนำผู้นำชุมชน และ อสม. ในการดูแลวัสดุ - อุปกรณ์ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อยู่เสมอ และควรมีการลงพื้นที่ติดตามอย่างต่อเนื่อง

4. เสริมสร้างความรู้และทักษะแกนนำสุขภาพและประชาชนเรื่อง การคลอรีนในน้ำอย่างถูกต้อง และการตรวจสอบด้วยชุดทดสอบอย่างง่ายเป็นประจำ
5. ประสานหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนอุปกรณ์และสารเคมีที่จำเป็น เช่น คลอรีนผง และชุดตรวจสอบคุณภาพน้ำ
6. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (R2R) ในระดับพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพน้ำให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

คณะผู้จัดทำ

นางสาวพรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์
 นางสาวนริศา ธนนา
 นายคัชร กองกุล
 นางสาวฉัตรฤทัย น้อยกมล
 นายบุริศรัฎฐิกร ทองสุข
 นายฐาการ ชติยศ
 นายจารุวัจน์ ไชยบุญเรือง
 นางสาวชลาลัย มีบุญ
 นายกำหนด มีจักร
 นางสาวปานประดับ ปานเกิด
 นางสาวคันศนี้อย์ แทนงิ้ว
 นายธนวัฒน์ โกธรรม
 นางสาวช่อผกา ผลทิพย์
 นายกิตติวัฒน์ เหล่าสุวรรณ
 นายกิตติณัฐกร คำแก้ว
 นางสาวศิริภัสสร เอี้ยงเอี่ยม
 นางสาวสุพัตรา อินมี
 นายลือฤทธิ์ ป้องศิริ

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่ฟ้าหลวง
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอชาติตระการ
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอชาติตระการ
 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านน้ำจวง
 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านน้ำจวง
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าปลา
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย